ابتدای آبگیری سد سرباز در سیستان؛ کشاورزان دشت هیرمند از ۱۴ هزار هکتار زمین زیر کشت خبر دادند

مدیرکل آبخیزداری: ۶۲۵۰ خانوار روستایی وابسته به رودخانه هیرمند در ۷ شهرستان منتظر تأمین آب هستند

□ سند ۴۱۹۰ / هیدرولوژی

زابل ـ ایرنا ـ سه‌شنبه ۸ ژوئن ۲۰۲۳ ـ ۱۰ تیر ۱۴۰۲: سد سرباز واقع در ۱۲ کیلومتری شهر زابل روز گذشته با ۱۴ میلیارد مترمکعب حجم آب، آبگیری خود را آغاز کرد. این سد که بزرگترین سازه آبی مسیر رودخانه هیرمند است، ۶۲۵۰ خانوار روستایی در ۷ شهرستان سیستان را پوشش می‌دهد. مدیرکل آبخیزداری سیستان گفت ۱۴ هزار هکتار زمین کشاورزی که سال‌ها به دلیل کمبود آب خشک مانده بود، از مهر ۱۴۰۲ به تدریج زیر کشت برنج، ذرت و هندوانه خواهد رفت.

مهندس هادی رستمی‌زاده در نشست خبری گفت ظرفیت اسمی سد ۱۲۰ میلیارد مترمکعب است و در سال نخست تنها ۴ میلیارد مترمکعب آب پشت سد ذخیره می‌شود تا از خشکسالی احتمالی سال آینده جلوگیری شود. او افزود: «اگر بارش زمستان زیر ۳۰ میلی‌متر باشد، ما مجبور به کاهش سهمیه آبیاری ۲۰ درصدی خواهیم شد و کشاورزان باید از قبل برای کشت کم‌آب برنامه بریزند».

در مقابل، فعالان محیط‌زیست هشدار داده‌اند که تالاب بین‌المللی هامون در پایین‌دست سد با کاهش شدید آب مواجه خواهد شد. گزارش سازمان حفاظت از محیط‌زیست سیستان نشان می‌دهد میزان آب ورودی به هامون در سال گذشته ۶۰ درصد کمتر از میانگین بلندمدت بوده است. پرندگان مهاجر و ماهی‌های بومی منطقه نیز با خطر جدی روبه‌رو هستند.

مدیرکل آبخیزداری سیستان گفت برای جلوگیری از آسیب به هامون، حقابه‌ای به میزان ۱۲۰ میلیون مترمکعب در سال برای تالاب در نظر گرفته شده است. به گفته او، کارشناسان در حال بررسی گزینه‌هایی مانند ایجاد کانال انتقال آب از سد به تالاب هستند تا بخشی از آب ذخیره‌شده به هامون برسد بدون آنکه به کشاورزان آسیبی وارد شود.

در روستای کمالان، یکی از روستاهای پایین‌دست سد، برخی کشاورزان از هم‌اکنون نگران هستند. یکی از آنها گفت: «پدر من تمام عمر با رودخانه زندگی کرده و حالا می‌ترسیم فرزندانمان مجبور به مهاجرت شوند». در مقابل، برخی دیگر امیدوارند که اشتغال در ساخت سد و فرصت‌های گردشگری دریاچه پشت سد، جایگزین درآمد کشاورزی شود.

مدیرکل آبخیزداری سیستان اعلام کرد که ۴۰ درصد از کارگران ساخت سد از میان روستاییان منطقه به کار گرفته شده‌اند و آموزش‌های فنی برای ۱۲۰۰ نفر دیگر نیز در حال برگزاری است. او گفت: «اگر کشاورز امروز کارگر سد شود و فردا زمینش را از دست بدهد، ما وظیفه داریم راه سومی برایش پیدا کنیم».

پیش‌بینی می‌شود نخستین آبگیری کامل سد تا پایان مهر ۱۴۰۲ انجام شود و سپس ارزیابی کارشناسی درباره میزان تأثیر سد بر تالاب هامون در مهر ۱۴۰۳ منتشر شود. این گزارش می‌تواند مبنای تصمیم‌گیری درباره میزان حقابه تالاب در سال‌های بعد قرار گیرد و احتمال دارد در آن تجدیدنظر صورت گیرد.

۶ شهر منتظر آب سد سرباز؛ ۱۴ هزار هکتار زمین بدون آبیاری

سرباز ـ ایرنا ـ ۱۰ تیر ۱۴۰۲: سد سرباز با ظرفیت ۱۴ میلیارد مترمکعب روز گذشته آبگیری خود را آغاز کرد اما ۶ شهر پایین‌دست هنوز منتظر تأمین آب هستند. ۱۴ هزار هکتار زمین کشاورزی در دشت هیرمند بدون آبیاری مانده است و کشاورزان می‌گویند بدون کانال انتقال، آب پشت سد فایده‌ای برای زندگی آنها ندارد.

مدیرکل آبخیزداری سیستان گفت ۶۲۰۰ خانوار روستایی در ۷۲ روستا مستقیم از این سد آب می‌گیرند. او گفت: «آب پشت سد متعلق به همه است اما کانال انتقال باید زودتر ساخته شود تا کشاورز ضرر نکند». به گفته او، هزینه کانال ۳۲۰ میلیارد تومان برآورد شده و قرارگاه سازندگی سرباز مسئول اجرای آن است